

Анна КАНІШЕВСЬКА, консультант

НЮАНСИ ФОРМУВАННЯ ВИДАТКІВ НА 2022 РІК

Настала відповідальна пора для бюджетників – згідно з установленими основним кошторисом країни обсягами видатків слід уточнити та сформулювати свої обсяги. Тож розглянемо нюанси ухваленого законодавчого акта та надамо поради роботодавцям щодо реалізації його положень.

Обсяги видатків за деякими галузями

Спочатку наведемо деякі обсяги видатків, передбачені Законом від 02.12.2021 № 1928-IX «Про Державний бюджет України на 2022 рік» (далі – Закон № 1928, держбюджет-2022).

Загалом видатки на охорону здоров'я (тобто держбюджет із трансфертами) передбачено в розмірі 194,1 млрд грн.

Звертаємо увагу: ці обсяги мають урахувати не лише здійснення подальшої реформи в галузі, проведення вакцинації населення від гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, а й реалізацію Указу Президента від 18.06.2021 № 261/2021 «Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників» (далі – Указ № 261).

Засади реалізації програми медичних гарантій мають ґрунтуватися на положеннях Закону від 19.10.2017 № 2168-VIII «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» (далі – Закон № 2168). Для реалізації цієї програми видатки з бюджетів усіх рівнів мають становити 5 % обсягу ВВП, тобто близько 270 млрд грн. Насправді у держбюджеті-2022 передбачено лише 157,5 млрд грн (2,94 % обсягу ВВП).

Не забуваймо й про потребу забезпечити згідно із законодавством видатки для здійснення доплат у розмірі до 300 % зарплати працівникам медзакладів, задіяних у ліквідації наслідків COVID-19 та лікуванні коронавірусних пацієнтів. Сумно, адже кошти на цю мету в бюджеті не передбачено.

На освіту Законом № 1928 заплановано витратити 185,6 млрд грн, включаючи:

- зарплату педпрацівників – 108 млрд грн;
- забезпечення безбар'єрності, охоплення інклюзивною освітою дітей – 8,9 млрд грн.

На жаль, дотепер держава не дотримує двох законодавчих норм Закону від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту», а саме:

- ч. 2 ст. 61, згідно з якою посадовий оклад педпрацівника найнижчої кваліфікаційної категорії має встановлюватись у розмірі трьох мінімальних заробітних плат;
- ч. 1 ст. 78, що передбачає забезпечення фінансування освіти в розмірі не менше ніж 7 % ВВП.

Щороку дія цих законодавчих норм призупиняється. Аргументом, як завжди, слугує недостатній обсяг фінансових ресурсів на зазначену мету.

Культура, інформаційний простір, мистецтво, фізична культура і спорт 2022 року будуть профінансовані в обсязі 11,8 млрд грн.

Значний обсяг видатків заплановано в головному кошторисі держави на оборону, національну безпеку – понад 320 млрд грн. Проте, на жаль, цих коштів недостатньо для запланованого раніше підвищення розміру грошового забезпечення військослужбовців.

Основні державні гарантії

Серед основних показників, які є гарантіями держави щодо оплати праці, виплати пенсії та різних видів допомог, аліментів тощо, – розмір прожиткового мінімуму (далі – ПМ) та розмір мінімальної заробітної плати (далі – МЗП), які упродовж 2022 року змінюватимуться так:

- ПМ для працездатних осіб: з 01.01.2022 – 2 481 грн, з 01.07.2022 – 2 600 грн, з 01.12.2022 – 2 684 грн;

- МЗП у місячному розмірі: з 01.01.2022 – 6 500 грн, з 01.10.2022 – 6 700 грн на місяць і 39,26 грн та 40,46 грн у погодинному розмірі відповідно.

Нагадаємо: відповідно до ст. 6 Закону від 24.03.1995 № 108/95-ВР «Про оплату праці» (далі – Закон № 108) умови та розмір оплати праці в бюджетній сфері визначаються КМУ. І хоча згідно із ст. 6 мінімальний посадовий оклад працівника має бути визначений у розмірі, не меншому ніж ПМ, установлений на 1 січня календарного року, 2021 року згідно з постановою КМУ від 20.01.2021 № 29 «Деякі питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» посадові оклади (тарифні ставки) з 01.01.2021 розраховувались, виходячи з розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1-го тарифного розряду – 2 670 грн, з 01.12.2021 – 2 893 грн.

За інформацією Мінфіну, **бюджетні видатки на 2022 рік дозволяють** здійснювати розрахунок посадових окладів бюджетникам спочатку – виходячи з величини посадового окладу працівника 1-го тарифного розряду Єдиної тарифної сітки (2 893 грн), а згодом – 2 982 грн на місяць. Побачимо, яке рішення буде ухвалено урядом із цього питання.

Якщо йдеться про оплату праці деяких посадовців, то 2022 року згідно зі ст. 7 Закону № 1928 установлено свої особливості, а саме розрахунок посадових окладів деяких категорій працівників має здійснюватися за таким алгоритмом:

- базовий розмір посадового окладу судді становить 2 102 грн;
- ПМ, що застосовується для визначення посадових окладів працівників інших держорганів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами (зокрема, вищих посадових осіб та держслужбовців), працівників податкової та митної служби – 2 102 грн;
- прокурора окружної прокуратури – 1 600 грн.

Нині розміри посадових окладів держслужбовців визначаються згідно з постановою КМУ від 18.01.2017 № 15 «Питання оплати праці працівників державних органів» (далі – Постанова № 15). Тож якщо це урядове рішення не зазнає змін, з 01.01.2022 їхні посадові оклади у штатному розписі мають установлюватися за розмірами, що діяли 2021 року.

Ще один важливий момент: ПМ для осіб, які втратили працездатність, згідно зі ст. 8 Закону № 1928 становить: з 01.01.2022 – 1 934 грн, з 01.07.2022 – 2 027 грн, з 01.12.2022 – 2 093 грн.

Нагадаємо: за Законом від 09.07.2003 № 1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (далі – Закон № 1058) мінімальний та максимальний розмір пенсії за віком залежить саме від розміру ПМ для осіб, які втратили працездатність.

Нижче наведемо мінімальні та максимальні розміри пенсії за віком, визначені за правилами п. 3 ст. 27 та ст. 28 Закону № 1058, та динаміку цих показників упродовж 2022 року.

(грн)

Період	Мінімальний розмір	Максимальний розмір
01.01.2022 – 30.06.2022	1 934	19 340
01.07.2022 – 30.11.2022	2 027	20 270
01.12.2022 – 31.12.2022	2 093	20 930

Особливості держбюджету-2022

2022 року продовжується практика призупинення «вартісних» норм чинного законодавства. Так, відповідно до ст. 19 Закону № 1928 протягом 2022 року реалізація програми держгарантій медобслуговування населення здійснюватиметься в порядку, визначеному КМУ. Це не є новиною – ця норма діє протягом декількох останніх років.

Виходячи з положень ст. 22 Закону № 1928, для всіх працівників бюджетної сфери, держорганів розмір заробітної плати (для військовиків – гро-

шового забезпечення) може змінюватися лише в межах бюджетних призначень на оплату праці, передбачених у держбюджеті. Механізм реалізації цього постулату наразі невідомий – сподіваємось, уповноважені держоргани ухвалить відповідні рішення, що регулюватимуть це питання.

Одне зрозуміло – як і раніше, керівник бюджетної установи, закладу має чітко дотримуватися ст. 51 Бюджетного кодексу, згідно з якою видатки на оплату праці (грошове забезпечення), включаючи посадові оклади, доплати, надбавки, премії, допомоги та інші стимулюючі виплати, слід здійс-

новати винятково виходячи з чисельності працюючих та в межах бюджетних асигнувань, затверджених у кошторисі кожної бюджетної установи. І це ще не все. У Прикінцевих положеннях Закону № 1928 міститься, зокрема, й таке.

На 2022 рік призупиняється дія абзацу першого ч. 5 ст. 4 Закону № 2168, що передбачає спрямування на реалізацію програми медгарантій бюджетних коштів в обсязі не менше ніж 5 % ВВП. Не забуваймо: законодавством визначено, що видатки на реалізацію цієї гарантії є захищеними видатками бюджету. Як сказано вище, за фактом видатки на програму медгарантій не досягають навіть 3 % ВВП.

Призупинено й дію ч. 2 ст. 18 Закону від 25.02.1994 № 4038-XII «Про судову експертизу» щодо розмірів посадових окладів судових експертів. Тобто працівникам державних спеціалізованих установ (невійськовослужбовцям і тим, які не мають звань рядового і начальницького складу), які мають кваліфікацію судового експерта, посадові оклади не будуть установлені в розмірі щонайменше 10 ПМ для працездатних осіб.

Крім того, згідно з Прикінцевими положеннями Закону № 1928 уряд має забезпечувати утворення органів виконавчої влади та виконання цими органами додаткових повноважень у межах граничної чисельності працівників системи цих органів. Насправді це означає, що навіть у разі розширення обсягів повноважень, що покладаються на владні структури (скажімо, міністерство, місцева держадміністрація тощо) збільшувати чисельність працівників цих структур не дозволяється.

Водночас держслужбовці, як і раніше, отримуватимуть додаткові стимулюючі виплати, адже положення абзацу восьмого п. 14 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 889 діятимуть до кінця 2022 року.

Нагадаємо, що йдеться про право керівника держслужби встановлювати держслужбовцям

у межах економії фонду оплати праці такі надбавки:

- за інтенсивність праці;
- за виконання особливо важливої роботи.

Підставою для застосування цих виплат слугує Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям, затверджене Постановою № 15.

Поради роботодавцям

Отже, у новому бюджетному році має бути ухвалений новий кошторис, новий штатний розпис.

Керівники установ зараз можуть ухвалити штатний розпис на 2022 рік із зазначенням у ньому розмірів посадових окладів, що діяли наприкінці 2021 року. Якщо буде прийнято постанову КМУ, якою встановлюється розмір посадового окладу працівника 1-го тарифного розряду, до штатного розпису можна внести зміни або ж ухвалити новий документ із фіксацією в ньому змінених посадових окладів – це вже на поталу керівника установи.

Щодо держорганів та інших владних структур, то радимо почекати, поки урядовим рішенням буде ухвалено умови оплати праці, що діятимуть 2022 року (включаючи розміри посадових окладів за кожною посадою).

Стосовно кошторису, то в ньому обсяги видатків на оплату праці працівників також поки що мають базуватися на нормах, що діяли у грудні 2021 року.

У будь-якому разі розміри заробітку працівників (за винятком стимулюючих виплат, премій) не можуть бути нижчими, ніж ті, що діяли минулої рік.

Детальніше про особливості оплати праці за різними галузями бюджетної сфери – у наступних номерах «БАЛАНС-БЮДЖЕТУ».

**ЧИТАЙТЕ БІЛЬШЕ ДЛЯ
ПРАЦІВНИКІВ БЮДЖЕТНОЇ
СФЕРИ НА ПОРТАЛІ
«БАЛАНС-БЮДЖЕТ»**

budget.uteka.ua

